

**MINISTERSTVO ŠKOLSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV BRATISLAVA**

**VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ŽIAKOV S TELESNÝM
POSTIHNUTÍM**

ISCED 1 – primárne vzdelávanie

ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie

ISCED 2B – nižšie stredné odborné vzdelávanie

**Vzdelávací program ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu
schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 dňa 26. mája 2009.**

OBSAH

ÚVOD	3
1. Ciele výchovy a vzdelávania	3
2. Stupeň vzdelania	3
3. Profil absolventa	3
4. Vzdelávacie oblasti	3
5. Charakteristika, špecifiká a dĺžka výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania	5
6. Vzdelávacie štandardy	5
7. Rámcové učebné plány	6
8. Vyučovací jazyk	7
9. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách výchovy a vzdelávania	8
10. Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní	8
11. Povinné personálne zabezpečenie vzdelávania	8
12. Povinné materiálno-technické a priestorové zabezpečenie	9
13. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní	9
14. Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov	9
Príloha 1 Rozvíjanie komunikačných schopností a grafomotorických zručností pre prípravný a 1. ročník pre žiakov s telesným postihnutím	10
Príloha 2 Rozvíjanie pohybových zručností pre prípravný a 1. ročník pre žiakov s telesným postihnutím	14
Príloha 3 Obchodná škola pre žiakov s telesným postihnutím – dvojročné štúdium. Nižšie stredné odborné vzdelanie ISCED 2B	18

ÚVOD

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s telesným postihnutím sa podľa § 94 ods. 2 písm. d) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 245/2008 Z. z.) postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s telesným postihnutím.

Tento vzdelávací program je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre jednotlivé stupne vzdelávania.

Vzdelávací program pre žiakov s telesným postihnutím sa uplatňuje pri vzdelávaní žiakov v základnej škole podľa § 94 ods.1 písm. a) a b) zákona č. 245/2008, t.j. v základnej škole pre žiakov s telesným postihnutím, v špeciálnych triedach základných škôl alebo pri individuálnom začlenení.

Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov s telesným postihnutím v školách, kde sú vzdelávaní.

1. Ciele výchovy a vzdelávania

Žiaci s telesným postihnutím plnia rovnaké ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci bežných základných škôl na primárnom stupni vzdelávania a na nižšom sekundárnom stupni vzdelávania.

2. Stupeň vzdelania

Primárne vzdelávanie (ISCED 1).

Nižšie stredné vzdelávanie (ISCED 2).

3. Profil absolventa

Profil absolventa primárneho vzdelávania zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí) pre bežné základné školy.

Profil absolventa nižšieho sekundárneho stupňa základnej školy zodpovedá profilu absolventa, ktorý je koncipovaný prostredníctvom kompetencií (spôsobilostí) pre bežné základné školy.

4. Vzdelávacie oblasti

Na primárnom stupni vzdelávania je do oblasti JAZYK A KOMUNIKÁCIA zahrnutý špecifický predmet **rozvíjanie komunikačných schopností a grafomotorických zručností** pre prípravný až 4. ročník. Cieľom predmetu je dosiahnutie takej úrovne komunikačných schopností, ktorá umožní žiakovi zvládnuť obsah učiva pre prípravný až 4. ročník základnej školy pre žiakov s telesným postihnutím. Cieľom predmetu je aj rozvíjanie grafických zručností a rozvoj jemnej motoriky na uľahčenie osvojovania písania podľa individuálnych možností žiaka s telesným postihnutím.

Do vzdelávacej oblasti ZDRAVIE A POHYB na primárnom stupni vzdelávania je zahrnutý ďalší špecifický predmet **rozvíjanie pohybových zručností** pre prípravný až 4. ročník.

Cieľom predmetu je získať základné pohybové zručnosti, zdokonaľiť správne držanie tela, koordináciu pohybov a osvojiť si rôzne pohybové zručnosti. Rozvíjať základné pohybové návyky, schopnosti a zručnosti. Cvičiť pohybovú pamäť a orientáciu v priestore. Prostredníctvom cvičenia napomáhať žiakom získať a utvárať si základné hygienické návyky, nadobudnúť odolnosť a otužilosť organizmu a tým prispieť k celkovému upevňovaniu zdravia žiakov s telesným postihnutím.

Na nižšom sekundárnom stupni vzdelávania je do oblasti ZDRAVIE A POHYB zahrnutý špecifický predmet **zdravotná telesná výchova**.

Prierezové témy pre žiakov s telesným postihnutím sú tie isté ako uvádza Štátny vzdelávací program ISCED 1 – primárne vzdelávanie a Štátny vzdelávací program ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie.

ZÁKLADNÉ PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S TELESNÝM POSTIHNUTÍM. ISCED 1 – PRIMÁRNE VZDELÁVANIE

VZDELÁVACIA OBLASŤ	PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	PRVÝ CUDZÍ JAZYK
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ A GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
PRÍRODA A SPOLOČNOSŤ	PRÍRODOVEDA
	VLASTIVEDA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATICKÁ VÝCHOVA
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
ÚMENIE A KULTÚRA	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
	HUDOBNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	ZDRAVOTNÁ/TELESNÁ VÝCHOVA
	ROZVÍJANIE POHYBOVÝCH ZRUČNOSTÍ

ZÁKLADNÉ PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S TELESNÝM POSTIHNUTÍM. ISCED 2 – NIŽŠIE SEKUNDÁRNE VZDELÁVANIE

VZDELÁVACIA OBLASŤ	PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	PRVÝ CUDZÍ JAZYK
	DRUHÝ CUDZÍ JAZYK
ČLOVEK A PRÍRODA	FYZIKA
	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS
	GEOGRAFIA
	OBČIANSKÁ NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE

	SVET PRÁCE
UMENIE A KULTÚRA	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝCHOVA UMENÍM
ZDRAVIE A POHYB	ZDRAVOTNÁ TELESNÁ VÝCHOVA

5. Charakteristika, špecifiká a dĺžka výchovy a vzdelávania, podmienky prijímania

Špecifiká výchovy a vzdelávania

- Žiaci s telesným postihnutím s narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje individuálnu alebo skupinovú logopedickú intervenciu školský logopéd,
- žiaci prostredníctvom špecifických predmetov získavajú podľa svojich schopností pracovné a hygienické návyky, odstraňuje alebo zmierňuje sa ich pohybový handicap, rozvíja pozornosť, predstavivosť, pamäť a orientácia v priestore.

Žiak s telesným postihnutím môže byť vzdelávaný

- a) v základnej škole pre žiakov s telesným postihnutím,
- b) v špeciálnej triede pre žiakov s telesným postihnutím v základnej škole,
- c) v triede základnej školy spolu s inými žiakmi, t.j. v školskej integrácii (podľa § 94 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z.).

Začlenený žiak v školskej integrácii sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy, v ktorej sa vzdeláva. Obsah vzdelávania vychádza zo vzdelávacieho programu pre žiakov s telesným postihnutím.

Dĺžka výchovy a vzdelávania

Základná škola pre žiakov s telesným postihnutím má deväť ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

Podmienky prijímania

Do prípravného, resp. 1. roč. primárneho vzdelávania sa dieťa prijíma po dovŕšení 6. roku veku v súlade s § 19 zákona č. 245/2008 Z. z.

Deti sa do základných škôl pre žiakov s telesným postihnutím prijímajú na základe ich zdravotného znevýhodnenia po diagnostických vyšetreniach zameraných na zistenie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb vykonaných zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

6. Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s telesným postihnutím sú rovnaké ako pre žiakov v bežných základných školách.

7. Rámcový učebný plán

ISCED 1, ISCED 2 Rámcový učebný plán pre žiakov s telesným postihnutím

Štátny vzdelávací program												
Vzdelávacia oblasť	Predmet/ročník	Prípravný	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	Spolu
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	5	8	6	6	6	5	4	4	5	5	54
	prvý cudzí jazyk				3	3	3	3	3	3	3	21
	druhý cudzí jazyk							1	1	1	1	4
	rozvíjanie komunikačných schopností a grafomotorických zručností	3	2,5	2	2	2						11,5
												90,5
Príroda a spoločnosť	prírodoveda		1	1	1	1						4
	vlastiveda			1	1	1						3
												7
Človek a príroda	fyzika							1	1	2	1	5
	chémia							0,5	0,5	1	2	4
	biológia						1	1	1,5	1	1	5,5
												14,5
Človek a spoločnosť	dejepis						1	1	1	1	2	6
	geografia						1	1	1	1	1	5
	občianska náuka						1	1	1	0,5	0,5	4
												15
Človek a hodnoty	etická výchova /náboženská výchova		0,5	1	1	1	1	1	1	0,5	0,5	7,5
												7,5
Matematika a práca s informáciami	matematika	4	4	4	3	3	3,5	4	3,5	4	4	37
	informatika						0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5
	informatická výchova			1	1	1						3
												42,5
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
	svet práce								0,5	0,5		1
												11
Umenie a kultúra	výtvarná výchova	2	1	1	1	1	1	1	1			9
	hudobná výchova	1	1	1	1	1	1	1	1			8
	výchova umením									0,5	0,5	1
												18
Zdravie a pohyb	zdravotná telesná výchova						3	2	2,5	2,5	2	12
	rozvíjanie pohybových zručností	2	2	2	2	2						10
												22

Spolu povinná časť		18	21	21	23	23	23	24	25	25	25	228
Školský vzdelávací program												
Voliteľné hodiny		2	2	4	3	4	4	5	5	5	5	39
Spolu : povinná časť + voliteľné hodiny		20	23	25	26	27	27	29	30	30	30	267

Poznámky

1. Na základe § 94 ods. 2 písmena e) zákona č. 245/2008 Z. z. a podľa pôvodného bodu 12.1 Štátneho vzdelávacieho programu pre nižšie sekundárne vzdelávanie ISCED 2 z 30. júna 2008 sa počet hodín v školskom vzdelávacom programe môže zvýšiť o 1 až 3 hodiny.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaradovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a inými organizačnými formami (§ 2 ods. 14 vyhlášky č. 322/2008 Z. z.).
3. V individuálnych prípadoch je možné využiť § 5 ods. 3 písm. e) zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Pri rozhodnutí riaditeľa sa prihliada individuálne na výsledky špeciálnopedagogickej diagnostiky, vyjadrenie rodičov a pedagogickej rady. Tomuto žiakovi sa odporúča využiť ušetrené hodiny na posilnenie výučby iného predmetu (napr. prvého cudzieho jazyka), ktorého obsah učiva sa nemení.
4. Vyučovacie hodiny predmetov: rozvíjanie komunikačných schopností a grafomotorických zručností, rozvíjanie pohybových zručností sú delené.
5. v 5. až 9. ročníku vyučovacie hodiny predmetov: pracovné vyučovanie a zdravotná telesná výchova sú delené.
6. Predmety s časovou dotáciou 0,5 hodiny týždenne je možné vyučovať ako jednododinové každý druhý týždeň alebo ich spojiť blokovou výučbou.
7. Predmety etická výchova a náboženská výchova sa vyučujú v skupinách.
8. Predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
9. Predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
10. Pri vyučovaní predmetu informatická výchova delíme triedu na skupiny tak, aby pri jednom počítači sedel jeden žiak.

8. Vyučovací jazyk

Vyučovacím jazykom je štátny jazyk Slovenskej republiky.

9. Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie v jednotlivých formách výchovy a vzdelávania

Výchova a vzdelávanie žiakov s telesným postihnutím sa organizuje ako denná forma štúdia

- poldenná,
- celodenná,
- týždenná.

10. Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania, a ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku, aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzky.

11. Personálne zabezpečenie

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- preukazujú odborné a osobnostné spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy,
- riadia svoje sebarozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti a osobnostnom raste, ako súčasť kolektívu pedagógov sú schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, motivovaný spolupracujúci kolektív s profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím,
- starajú sa o svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu a vytvárajú pre tento ich rast podmienky,
- sú schopní poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo ovplyvňovali ich pedagogické pôsobenie.

Asistent učiteľa

- pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s telesným postihnutím, ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie príslušného žiaka v závislosti od závažnosti jeho postihnutia.

Školský logopéd

- t. j. logopéd s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou platnou v rezorte školstva. Vykonáva odborné činnosti v rámci logopedickej diagnostiky, terapie a prevencie žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou a špecifickými vývinovými poruchami učenia. Poskytuje odborné poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom žiakov a pedagogickým zamestnancom škôl.

Pomocný zdravotnícky personál

- poskytuje individuálnu pomoc žiakovi s telesným postihnutím.

12. Povinné materiáľno-technické a priestorové zabezpečenie

- Učebne (triedy) vybavené viacúčelovým výškovo nastaviteľným nábytkom, s priestorom pre relaxáciu (polohovateľné ležadlá), a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania,
- učebne pre jednotlivé vzdelávacie oblasti (predmety) vybavené špeciálnym nábytkom, ekotabulami, prístrojmi, nástrojmi, pomôckami, technikou, materiálmi,
- priestory pre telovýchovné aktivity s bezpečným povrchom, náradím a náčiním,
- priestory pre prípravné práce učiteľa, priestory pre uloženie pomôcok,
- priestory pre záujmovú činnosť po vyučovaní (školský klub detí, záujmové krúžky a voľnočasové aktivity) vybavené pracovným a odpočinkovým nábytkom, priestormi pre učenie, s pomôckami pre relaxáciu,
- priestory pre stravovanie rešpektujúce hygienické normy,
- priestory pre vedenie školy a potrebných nepedagogických zamestnancov (miestnosť riaditeľa, zástupcu, hospodára, výchovného poradcu, liečebného pedagóga, školského psychológa a pod.), so zodpovedajúcim technickým vybavením a nábytkom,
- miestnosť pre uskladnenie učebníc, archív,
- priestory pre odkladanie odevov a obuvi (šatne),
- spoločné priestory pre hygienu, vrátane WC, žiakov a žiačky, učiteľov a učiteľky vybavené dávkovačmi pre tekuté mydlo, zásobník s dezinfekčným prostriedkom a zásobníkmi pre jednorazové utierky,
- ďalšie pomocné priestory pre zaistenie chodu školy.

13. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní žiakov s telesným postihnutím sú tie isté ako sú uvedené v Štátnom vzdelávacom programe primárne vzdelávanie (ISCED 1) a nižšie sekundárne vzdelávanie (ISCED 2).

14. Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program pre žiakov s telesným postihnutím je vypracovaný na základe tohto vzdelávacieho programu, ktorý je súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu pre primárne vzdelávanie (ISCED 1) a nižšie sekundárne vzdelávanie (ISCED 2).

**ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNÝCH SCHOPNOSTÍ
A
GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
PRE PRÍPRAVNÝ A 1. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S TELESNÝM POSTIHNUTÍM**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu rozvíjanie komunikačných schopností a grafomotorických zručností je

- dosiahnutie takej úrovne komunikačných schopností, ktorá umožní žiakovi zvládnuť obsah učiva pre prípravu až 4. ročníka základnej školy pre žiakov s telesným postihnutím,
- rozvíjanie grafických zručností a rozvoj jemnej motoriky na uľahčenie osvojovania písania podľa individuálnych možností žiaka s telesným postihnutím.

Vyučovací predmet sa taktiež zameriava na skvalitňovanie vnímania (zrakového, sluchového, hmatového), rozvíjanie poznávacích a vyjadrovacích schopností, vedie žiakov k samostatnej, kultivovanej, tvorivej, plynulej a zrozumiteľnej komunikácii.

Rozvíjanie komunikačných schopností a grafomotorických zručností má pripraviť žiakov s telesným postihnutím na to, aby sa v rámci svojej diagnózy, schopností a možností dokázali vyjadrovať ústnou i písomnou formou, boli spôsobilí získavať informácie od iných ľudí priamo, pomocou oznamovacích prostriedkov či multimédií, dokázali sa orientovať a reagovať v bežnom prostredí pomocou verbálnej i neverbálnej komunikácie a ľahšie sa tak začlenili do spoločnosti.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať schopnosť dorozumievania sa z hľadiska expresívnej zložky reči po formálnej a obsahovej stránke,
- rozvíjať porozumenie reči a slovnú zásobu,
- rozvíjať grafomotorické zručnosti a priestorovú koordináciu,
- rozvíjať zmyslové vnímanie, pamäť, pozornosť, orientáciu v priestore s dôrazom na ich využiteľnosť vo vzdelávacom procese.

OBSAH

Nácvik správnej výslovnosti.

Rozvíjanie motoriky artikulačných orgánov, nácvik dýchania a fonácie.

Rozvíjanie zmyslového vnímania – najmä zraku, sluchu, hmatu.

Rozvíjanie priestorovej orientácie, orientácie vo vlastnej telesnej schéme, pravo-ľavá orientácia, lateralita.

Nácvik obrázkového čítania, reprodukcia krátkych textov, rozprávok.

Didaktické hry – LEGO dacta zamerané na komunikáciu a jemnú motoriku.

Rozvíjanie motorických zručností – skladanie a dotváranie obrázkov, navliekanie, prevliekanie, modelovanie, skladanie, trhanie a lepenie papiera.

Cvičenia na rozvoj jednoduchej komunikácie – pozdrav, predstavenie sa, bežná komunikácia.

Rozvíjanie a rozširovanie slovnej zásoby.

1. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať grafomotorické zručnosti s dôrazom na ich využitie pri osvojovaní si písania,
- rozvíjať expresívnu zložku reči po formálnej a obsahovej stránke, i v písomnej podobe,
- naučiť žiakov účelne komunikovať v bežných životných situáciách, v domácom i v cudzom prostredí,
- osvojiť si pracovné a hygienické návyky nevyhnutné pre plynulý vzdelávací proces,
- naučiť žiakov využívať PC ako komunikačný prostriedok.

OBSAH

Nácvik správnej výslovnosti s využitím multisenzoriálneho prístupu.

Artikulačné cvičenia a hry.

Nácvik správneho dýchania počas komunikácie a v jej prestávkach. Nácvik mäkkého hlasového začiatku, nácvik fonácie.

Rozvíjanie pozornosti, pamäte, priestorovej orientácie.

Cvičenia a didaktické hry na rozvoj zraku, sluchu, hmatu.

Nácvik koordinácie zrak – ruka, priestorovej koordinácie.

Cvičenia na rozvoj jemnej a hrubej motoriky s dôrazom na výcvik písania a grafomotorických zručností.

Nácvik sebaobslužných a hygienických návykov.

Získavanie pracovných návykov – správne sedenie, úchop písacieho nástroja, držanie nožníc.

Nácvik používania špeciálnych pomôcok pri písaní.

Nácvik komunikácie v modelových situáciách bežného života.

Výcvik písania na PC.

**ROZVÍJANIE POHYBOVÝCH ZRUČNOSTÍ
PRE PRÍPRAVNÝ A 1. ROČNÍK
PRE ŽIAKOV S TELESNÝM POSTIHNUTÍM**

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Cieľom predmetu **rozvíjanie pohybových zručností** je poskytnúť žiakom s telesným postihnutím možnosť v rámci svojho zdravotného obmedzenia získať základné pohybové zručnosti, zdokonaľiť správne držanie tela a koordináciu pohybov.

Rozvíjať základné pohybové návyky, schopnosti a zručnosti. Cvičiť pohybovú pamäť a orientáciu v priestore. Prostredníctvom cvičenia napomáhať deťom nadobudnúť základné hygienické návyky, odolnosť a otužilosť organizmu a tým prispieť k celkovému upevňovaniu zdravia detí s telesným postihnutím.

Rozvíjanie pohybových zručností má pozitívne vplývať na celkový rozvoj osobnosti žiaka s telesným postihnutím, posilňovať jeho zdravotný stav a vzťah k pohybu.

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Získať základné pohybové schopnosti a návyky,
- naučiť žiakov pravidelne dýchať,
- naučiť žiakov pohyby na úchop a manipuláciu s predmetmi,
- zdokonaľovať správne držanie tela,
- rozvíjať koordináciu pohybov,
- cvičiť pohybovú pamäť a orientáciu v priestore,
- nadobudnúť odolnosť a otužilosť organizmu,
- osvojiť si rôzne pohybové zručnosti.

OBSAH

Základné lokomócie a nelokomočné pohyby – poradové cvičenia, chôdza, beh.

Manipulačné a pohybové hry – manipulácia s rôznym náčiním, jednoduché hry.

Kreatívne a estetické činnosti – správne držanie tela, rytmika, tanec.

Psychomotorické cvičenia a hry – koordinačné cvičenia, relaxačné cvičenia a hry, rozvoj dýchania, didaktické hry na rozvoj jemnej motoriky.

Aktivity a sezónne pohybové činnosti – vychádzky, športové aktivity vo vonkajšom prostredí.

1. ROČNÍK

CIELE

- Zdokonaľovať pohybové zručnosti a návyky,
- zdokonaľovať pohyby na úchop a manipuláciu s predmetmi,
- podporovať správne držanie tela,
- rozvíjať koordináciu pohybov,
- stimulovať reč a myslenie počas cvičenia,
- podporovať proces sebapoznávania a sebakontroly pri pohybovej činnosti,
- formovať pozitívny vzťah k pohybu,
- posilňovať odolnosť a otužilosť organizmu.

OBSAH

Základné lokomócie a nelokomočné pohybové zručnosti – poradové cvičenia, základy behu, základy jazdy na vozíčku, základy hodu loptičkou, lezenie, plazenie.

Manipulačné, pohybové, prípravné hry – hry na manipuláciu s tradičným náradím a vecami dennej potreby, hry na rozvoj koordinačných schopností, prípravné hry zamerané na futbal, basketbal.

Kreatívne a estetické pohybové činnosti – chôdza, skoky, poskoky, základné tanečné kroky a tanečné prvky na športovom vozíku, rytmizované pohyby, správne držanie tela.

Psychomotorické cvičenia a hry – cvičenia na koordináciu, cvičenia na uvoľnenie svalového napätia, rozvoj dýchania, didaktické hry na rozvoj jemnej motoriky.

Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti – vychádzky, športové hry.

Nácvik sebaobslužných činností a samostatnosti.

PROCES

Pri cvičeniach je dôležitá učiteľova pomoc poskytnutá individuálne každému žiakovi, telocvičňa s primeraným vybavením – žinenky, lopty, drobné náčinie, švihadlá, trampolína, gymnastické gumy, kolky a iné.

Obchodná škola pre žiakov s telesným postihnutím

dvojročné štúdium

Stupeň vzdelania:

Nižšie stredné odborné vzdelanie ISCED 2B

Obchodná škola pre žiakov s telesným postihnutím (dvojiročné štúdium)

1. Základné údaje

Dĺžka štúdia:	2 roky
Forma štúdia:	Denné štúdium
Nevyhnutné vstupné požiadavky na štúdium:	Môže byť prijatý žiak s telesným postihnutím, ktorý ukončil vzdelávací program základnej školy
Spôsob ukončenia štúdia:	Záverečná skúška
Doklad o dosiahnutom vzdelaní	Vysvedčenie o záverečnej skúške
Poskytnutý stupeň vzdelania¹⁾	Nižšie stredné odborné vzdelanie ISCED 2B
Možnosti pracovného uplatnenia absolventa:	Odborná príprava pre výkon jednoduchých a pomocných kvalifikovaných prác v administratíve, obchode a službách.
Nadväzná odborná príprava (ďalšie vzdelávanie):	Žiak môže pokračovať vo vzdelávacom programe na úrovni ISCED 3C

2. Charakteristika odboru

Obsahový a výkonový štandard vzdelávania obchodnej školy pre žiakov s telesným postihnutím (dvojiročné štúdium) bude postavený tak, aby absolventi boli pripravení na výkon jednoduchých a pomocných kvalifikovaných prác v administratíve alebo mohli pokračovať vo vzdelávacom programe na úrovni 3C.

Škola pripravuje žiakov na dobré zvládnutie procesu pracovnej adaptácie po nástupe do praxe, po ktorého ukončení je absolvent schopný aplikovať vedomosti, zručnosti a postoje získané v priebehu štúdia, samostatne pracovať v jednoduchých odborných ekonomických a administratívnych činnostiach.

3. Profil absolventa

Absolvent odboru obchodná škola je stredoškolsky vzdelaný pracovník so všeobecným a odborným profilom potrebným na vykonávanie základných ekonomických činností spojených so získavaním a spracovávaním informácií pre výkon základných administratívnych prác vo výrobných i nevýrobných podnikoch, v domácom obchode, v peňažníctve, v štátnej a verejnej správe, prípadne v podnikoch služieb. Po zvládnutí procesu pracovnej adaptácie je pripravený na samostatný výkon prác odborného obchodno-administratívneho zamestnanca.. Typickými činnosťami, ktoré vykonáva absolvent obchodnej školy, sú administratívne činnosti, jednoduché účtovníctvo, činnosti spojené so získavaním a spracovávaním informácií, kvalifikované sekretárske a korešpondenčné práce v styku s domácimi obchodnými partnermi.

¹ Podľa klasifikácie ISCED

Žiaci získajú vedomosti a zručnosti o podniku, jeho ekonomike a účtovníctve. Poznatky z hospodárskych výpočtov, informatiky, administratívy a korešpondencie, či ekonomických a administratívnych cvičení, sekretárskych prác dotvárajú obsah profilu absolventa. Štúdium je doplnené všeobecným a jazykovým vzdelávaním.

4. Rámcový učebný plán

pre 2-ročnú obchodnú školu pre žiakov s telesným postihnutím

Cieľové zložky vzdelávania	Počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe ²	Celkový počet hodín za štúdium
Všeobecné vzdelávanie	10	315
Odborné vzdelávanie	44	1386
Disponibilné hodiny	6	189
CELKOM	60	1890

Kategórie a názvy vzdelávacích oblastí	Minimálny počet týždenných vyučovacích hodín vo vzdelávacom programe	Celkový počet hodín za štúdium
VŠEOBECNÉ VZDELÁVANIE	10	315
Jazyk a komunikácia • <i>slovenský jazyk a literatúra</i> • <i>cudzí jazyk</i>	4	126
Človek, hodnoty a spoločnosť • <i>etická výchova/náboženská výchova</i> • <i>občianska náuka</i>	2	63
Matematika a práca s informáciami • <i>matematika</i>	2	63
Zdravie a pohyb • <i>zdravotná telesná výchova</i>	2	63
ODBORNÉ VZDELÁVANIE	44	1386
Teoretické vzdelávanie	12	378
Praktická príprava	32	1008
Disponibilné hodiny	6	189
SPOLU	60	1890
Účelové kurzy/učivo		
Ochrana života a zdravia		
Telovýchovno-výcvikový kurz		
Záverečná skúška		

Poznámky k rámcovému učebnému plánu pre 2-ročné učebné odbory: obchodná škola pre žiakov s telesným postihnutím

- a) Rámcový učebný plán vymedzuje proporcie medzi všeobecným a odborným vzdelávaním (teoretickým a praktickým) a ich záväzný minimálny rozsah. Tento plán je východiskom

² Minimálny počet týždenných hodín je 30 (rozpätie 30 – 32 hodín)

pre spracovanie konkrétnych učebných plánov školských vzdelávacích programov, v ktorých budú vzdelávacie oblasti rozpracované do učebných osnov vyučovacích predmetov alebo modulov. Počty vyučovacích hodín pre jednotlivé vzdelávacie oblasti predstavujú nevyhnutné minimum. V školských vzdelávacích programoch sa môžu rozšíriť podľa potrieb odboru a zámeru školy z kapacity disponibilných hodín.

- b) Počet týždenných vyučovacích hodín v školských vzdelávacích programoch je minimálne 30 hodín a maximálne 32 hodín, za celé štúdium minimálne 60 hodín, maximálne 64 hodín. Školský rok trvá 40 týždňov, výučba v učebných odboroch sa realizuje v 1. ročníku v rozsahu 33 týždňov, v 2. ročníku v rozsahu 30 týždňov (do celkového počtu hodín za štúdium sa počíta priemer 31,5 týždňov, spresnenie počtu hodín za štúdium bude predmetom školských učebných plánov). Časová rezerva sa využije na opakovanie a doplnenie učiva, na športovo-vzdelávacie kurzy atď. a v poslednom ročníku na absolvovanie záverečnej skúšky.
- c) Trieda sa môže deliť na skupiny podľa súčasne platnej legislatívy.
- d) Súčasťou vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia sú predmety slovenský jazyk a literatúra a cudzí jazyk. Vyučuje sa jeden z jazykov: jazyk anglický, nemecký, francúzsky, ruský, španielsky, podľa potreby a podmienok školy aj ďalšie cudzie jazyky.
- e) Súčasťou vzdelávacej oblasti Človek, hodnoty a spoločnosť sú predmety etická/náboženská výchova a občianska náuka. Predmety etická výchova a náboženská výchova sa vyučujú podľa záujmu žiakov v skupinách. Predmety nie sú klasifikované, na vysvedčení a v katalógovom liste žiaka sa uvedie „absolvoval/-a“. Predmet občianska náuka je klasifikovaný.
- f) Súčasťou vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami je predmet matematika, ktorý sa vyučujú podľa jeho účelu v danom odbore štúdia.
- g) Súčasťou vzdelávacej oblasti Zdravie a pohyb je predmet zdravotná telesná výchova. Predmet zdravotná telesná výchova možno vyučovať aj v popoludňajších hodinách a spájať ho do viachodinových celkov.
- h) Praktická príprava sa realizuje podľa súčasne platnej legislatívy. Pre kvalitnú realizáciu vzdelávania je potrebné vytvárať podmienky pre osvojovanie požadovaných praktických zručností a činností formou odborného výcviku. Na odbornom výcviku sa môžu žiaci deliť do skupín, najmä s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a na hygienické požiadavky podľa platných predpisov. Počet žiakov na jedného učiteľa sa riadi platnou legislatívou.
- i) Disponibilné hodiny sú prostriedkom na modifikáciu učebného plánu v školskom vzdelávacom programe a súčasne na vnútornú a vonkajšiu diferenciaciu štúdia na strednej škole. O ich využití rozhoduje vedenie školy na základe vlastnej koncepcie výchovy a vzdelávania. Disponibilné hodiny zohľadňujú záujmy žiakov, rodičov a potreby regiónu, ako aj personálne a priestorové podmienky školy. Disponibilné hodiny posilňujú profil žiakov, umožňujú dôkladnejšiu prípravu na vzdelávanie a vytvárajú možnosti pre zvýšenie kvalifikácie v nadväzujúcej odbornej príprave. Ďalej umožňujú efektívne využitie medzipredmetových vzťahov na vyššej úrovni. Možno ich využiť na posilnenie hodinovej dotácie základného učiva (povinných predmetov) alebo na zaradenie ďalšieho rozširujúceho učiva (voliteľných predmetov) v učebnom pláne. Disponibilné hodiny sa môžu využiť na všeobecné vzdelávanie alebo na odborné vzdelávanie.
- j) Povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov učebných odborov stredných odborných škôl v SR je učivo Ochrana života a zdravia. Obsah učiva je súčasťou predmetu zdravotná telesná výchova.
- k) Záverečná skúška sa organizuje podľa súčasne platnej školskej legislatívy.

Vzdelávací program pre žiakov s telesným postihnutím
ISCED 1 – primárne vzdelávanie
ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelávanie
ISCED 2B – nižšie stredné odborné vzdelávanie

Autori:

PaedDr. Katarína Vladová, PhD.

PaedDr. Marta Frindrichová

Mgr. Viera Prievalská

Mgr. Jana Ladičková

Mgr. Štefánia Kittnerová